

10 anys sense Winehouse

Avui fa una dècada que la reina del soul anglesa ens va deixar amb una vintena de cançons publicades | Recordem la trajectòria i importància de l'artista i repassem la seva influència a Catalunya

Amy Winehouse l'any 2007 al Virgin Festival (Baltimore, Maryland) | Greg Gebhardt

Fa ja quasi 40 anys, als suburbis de Southgate, al nord de Londres, naixia una de les grans estrelles del pop i l'r'n'b. Tot i que en aquell moment, ningú no podia esperar el devenir artístic i vital de la jove **Amy Winehouse**. Durant la seva infància i adolescència va coquetejar amb el rap i el teatre, tot i que la seva destresa com a cantant de jazz va quedar palesa des del primer moment. Amb només 20 anys va publicar el primer àlbum, *Frank* (Island Records, 2003), i només tres anys després, va mostrar la seva obra mestra, *Back to Black* (Island Records, 2006), que la va dur a guanyar fins a 5 Grammy. L'àlbum és encara un dels més venuts, amb 20 milions de còpies venudes.

El seu joc amb la tradició jazzística i els sons més actuals, les seves composicions entre l'r'n'b, el soul i el pop, les seves lletres honestes i punyents, i, evidentment, la seva veu única, la van fer famosa mundialment. El contrast de tot plegat amb el seu accent i el seu personatge artístic, rudes, així com tota la mistificació que van fer els tabloides dels seus abusos i excessos, van contribuir al magnetisme de **Winehouse**. Va ser tota una estrella, mundialment reconeguda per crítics i públic per igual, que ens va deixar prematurament avui fa 10 anys, quan ella només en tenia 27 (entrant així a l'exclusiu club que formen tot el reguitzell d'artistes que han mort amb la mateixa edat, com **Kurt Cobain (Nirvana)**, **Jimi Hendrix** o **Janis Joplin**). 27 són també les cançons que ens ha deixat, sense comptar les edicions *deluxe* de tots dos àlbums -que sumen més d'una quinzena a la llista, entre les quals, la celebradíssima "Valerie"-, i els diversos reculls pòstums.

10 anys més tard, per això, a Spotify encara segueix acumulant reproduccions -amb més de 10.000.000 d'oients mensuals, i amb "Back to Black" rasant les 500.000.000 reproduccions-, i és evident que la seva veu -segurament també potenciada pel fet de ser una dona blanca-, va popularitzar arreu el soul, creant escola. Aquí a Catalunya mateix, són diverses les artistes que se'n consideren hereves: en fem un repàs.

L'ESTELA D'AMY A CATALUNYA

Les influències més evidents es troben entre els diversos tributs que s'han fet a la cantant. Laura Díaz forma part del tribut **The Amy's Soul**, sorgit ara fa uns anys per reproduir l'emblemàtic concert de **Winehouse** a Londres, el 2007, en la seva gira amb *Back to Black*. Ella no dubta a assegurar que "**Amy** era una artista amb un talent i un *background* increïble. Coneixia la música de grans artistes i la seva influència queda clarament reflectida a les seves cançons. Tenia una veu negra amb molts matisos, amb un to únic que la diferenciava, i que va ser molt impactant en aquell moment. De fet, s'ha acabat convertint en un mite i en una referent per a molts artistes posteriors". Valora la seva figura, més enllà de la seva capacitat vocal: "Va saber connectar amb moltíssima gent a través de les seves lletres, gràcies a l'autenticitat i sinceritat que hi posava. Tot era real: no només la seva forma de cantar, sinó també el seu estil, com es movia dins i fora de l'escenari, com parlava... Era tot personalitat, i això no és fàcil de trobar. Quan el món es topa amb una artista com ella, la recorda per molt de temps."

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=380fG94BoHI>

The Amy's Soul va sorgir com a evolució d'un quartet de soul i r'n'b que tenia Díaz, i va anar evolucionant fins al tribut que es pot veure en directe avui dia. La gironina **Sandra Cooper**, per la seva banda, va compartir a xarxes ara fa un parell d'anys un vídeo d'un directe en què versionava "Rehab" de la cantant londinenca, amb tant bona sort que va anar a parar en mans del guitarrista de **Winehouse** en l'època de *Back to Black*. Sorprès per la seva veu, s'hi va posar en contacte i ara formen un duet amb què giren versionant cançons d'**Amy Winehouse** (a finals de mes seran a Eivissa, i a principis d'agost a Matadepera i Santa Cristina d'Aro), i cançons pròpies, inspirades pel soul de la recordada artista. Alicia Losada feia també temps que cantava, formant part d'orquestrats i formacions de música de ball fins que va anar a parar a una banda de tribut a **Amy Winehouse**, que reconeix que va suposar "un abans i un després en la meua vida". Ara, amb la banda **Dreamy Winehouse** segueixen mantenint viu el llegat de l'artista.

Winehouse ha estat revisitada i reversionada infinitud de vegades arreu: és difícil anar a una *jamm session* sense sentir-hi una cançó de la londinenca, i altres bandes consolidades de versions li han dedicat cançons, concerts i gires, com el directe que va fer **The Gramophone All Star Big Band** (amb **Judit Neddermann** com a veu principal) al Black Music Festival pel cinquè aniversari de la mort de l'artista.

AMY REFERENCIAL

Però **Winehouse** també ha estat referent per a multitud de compositores catalanes. Un exemple és **Aïala**. La jove artista ja ha publicat dos àlbums de neosoul replets de composicions pròpies - *Nothing Less Than Art* (Kasba Music, 2019) i *2021: An Earth Oddity* (Kasba Music, 2021)- però reconeix la influència de la reina del soul: "La música de l'**Amy** m'ha acompanyat des de sempre, i ho seguirà fent", assegura. La va conèixer de ben petita, quan la londinenca va publicar *Frank*, en va cantar versions amb el grup que tenia abans d'arrencar el seu projecte personal, i fins i tot formava part del seu directe en la presentació del primer disc, *Nothing Less Than Art*.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=_kNuSvu3ydY

El que més va fascinar **Aïala** de l'emblemàtica cantant va ser la seva capacitat de barrejar el jazz i el soul tradicional, amb sonoritats actuals, contemporànies: "Barrejava les dues coses que més m'agradaven: la música de la meua època, i la història de la música antiga, que m'ha agradat sempre, des de petita. Això em va enganxar des del primer moment. Des de molt petita m'ha

agradat cantar, i sempre he estat molt obsessionada amb diferents cantants, i l'**Amy** era una figura molt important per a mi: no trobava referents vocals com ella en la meua època. En aquest sentit, crec que ella va obrir un camí perquè es tornés a donar valor a músiques com el jazz, el blues o el soul, que malgrat que mai no haguessin mort, s'estaven perdent en el circuit més *mainstream*."

En aquest sentit, a més, la jove artista catalana reconeix que, segurament sense la feina que va fer l'**Amy** la primera dècada dels 2000, ella segurament no faria el gènere que fa. "Feia una mescla de molts estils: jazz, blues, temes sobre bases de rap, ska, reggae... Era un mestissatge absolut, i a mi m'encantava perquè a mi m'agradava tot, escoltava des de **Nirvana** fins a **Billie Holiday**, i no volia haver-ne d'escollir un de sol. L'**Amy** és una de les personalitats que m'ha donat força a fer tot el que vulgui".

UNA DIVA BLANCA FENT MÚSICA NEGRA

"La primera vegada que vaig escoltar a **Amy Winehouse** vaig pensar que era una noia negra", confessa **Koko Jean**. "Quan em vaig adonar que era blanca, vaig flipar bastant perquè l'**Amy** portava tot el que representa el soul negre: la veu, l'estil, l'emoció, la seva vivència.. Representava i connectava bastant amb el soul i el R'n'B, i coneixent més el seu treball no em va sorprendre lo bé que ho feia, també en el jazz." I aquí, considera **Koko Jean**, és on rau la importància de **Winehouse**: "D'aquesta manera ella va poder connectar amb gent de totes les races: blanca, negra, jueva... Va ser el pont, la primera en els nostres temps -ahora que també ho van fer **Sharon Jones** i **The Dap-Kins**, que de fet van ser banda de l'**Amy Winehouse**-, en fer un *revival* de l'R'n'B i el soul." D'aquesta onada, se sent hereva amb la seva banda **The Excitements**, com també ho van ser **The Pepper Pots**, assegura, o **Leila** i Eva Manzano (**The Crabtones**). "Se la troba, i se la trobarà a faltar moltíssim. És una veu que sempre estarà amb tots nosaltres, els músics i les cantants, i que ens va deixar massa d'hora".

Video: https://www.youtube.com/watch?v=j_54funzQLk

"**Amy Winehouse** va revolucionar l'escena en el seu moment", recorda per la seva banda **Edna Sey (Sey Sisters)**. Tot i que reconeix que abans que ella, altres cantants ja havien fet més o menys el mateix, amb menys èxit: qüestions de privilegi. "Les seves cançons es van fer molt conegudes, i si treballaves en el món del soul i el funk, com feia jo en aquell moment, i feies versions, havies de versionar temes d'**Amy Winehouse**".

Quant al seu personatge, **Sey** no s'està de reconèixer que "era una figura controvertida i hi tinc sentiments trobats. La seva música estava molt bé, ella cantava molt bé, però era una figura explotada, estava fent coses contra la seva voluntat. Veient els documentals que s'han fet sobre la seva vida, o escoltant cançons com "Back to Black" queda clar que ella no buscava la fama, i això la va portar una mica al seu destí fatal", opina, comparant-ho amb el cas en què es troba ara mateix **Britney Spears**. "Es poden comparar totes dues, no per l'estil de música ni per la veu, però sí per l'explotació que han viscut contra la seva voluntat. Per mi escoltar les cançons de l'**Amy Winehouse** sempre és una cosa agredolça: canta molt bé, però qui canta és el seu dolor."

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=XZ700sNagR0>

A més d'això, però, hi ha una qüestió que **Sey** vol adreçar, i per la qual li hem preguntat expressament, i és el racisme i el doble estàndard amb què culturalment es va portar fins l'estrellat a **Winehouse** i no a altres cantants negres. "Evidentment, socialment hi ha una dèria de lloar la cultura negra no feta per negres. Sempre veuràs que una persona blanca o no negra arriba a l'èxit per fer coses que la gent racialitzada fa perquè formen part de la seva cultura. Hi ha moltes coses i àmbits en què passa: sembla que si ho fa una persona negra, no sigui suficientment bo, però si ho fa una persona blanca, se la lloa", denuncia l'osonenca. "La indústria musical és molt racista, i té tendència a etiquetar, i això es reflecteix en la societat i en els *hits* i en el que té o no èxit. Per això és important saber d'on venen les coses, investiguem les nostres músiques i la nostra indústria, perquè realment hi ha moltes coses que estan fent mal a la cultura negra". I posa com a exemple una de les cançons més celebrades de **Winehouse**, "My Tears Dry On Their Own", que, si s'escolta amb detall, es descobrirà que la base musical sobre la qual es construeix és la mateixa que "Ain't No Mountaing High Enough", de **Marvin Gaye** i **Tammi Terrell**.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=ojdbDYahiCQ>

La figura d'**Amy Winehouse** és del tot polièdrica. La seva torturada vida personal, la seva fama sobtada, la seva veu increïble i l'exploració no buscada d'aquesta, les seves composicions plenes de dolor, la seva estètica, la seva capacitat per fer del soul i l'R'n'B un fenomen de masses... Són moltes les cares que configuren l'**Amy** que va deixar el món bocabadat la primera dècada dels 2000, però és la seva música el que perviu ara encara, i segueix aixecant passions i influències arreu.